

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
Dnr: U2019/04318UH

Arbetsgivarverkets synpunkter avseende remiss *Bättre studiestöd för äldre*

Arbetsgivarverket har beretts möjlighet att lämna synpunkter på remissen *Bättre studiestöd för äldre*. Arbetsgivarverket besvarar remissen utifrån ett statligt arbetsgivarpolitiskt perspektiv.

Arbetsgivarverket välkomnar att reglerna för studiestödet ses över, i syfte att främja omställning och vidareutbildning högre upp i åldrarna. I takt med att medellivslängden ökar, pensionsåldern höjs och kraven i arbetslivet förändras, tilltar även behovet av flexibilitet, kompetensutveckling och omställning. Enligt en studie från CSN hade 67 procent av de studerande äldre än 40 år troligtvis inte börjat studera om det statliga studiestödet inte hade funnits. Studiemedelsystemets utformning har således betydelse för beslutet om att börja studera senare i livet.¹

Arbetsgivarverket är positivt till att åldersgränsen för studiestödet föreslås höjas. Vi har inga synpunkter på den föreslagna åldersgränsen, men vill framhålla att denna gräns, i likhet med pensionsåldern, behöver utvärderas löpande. Givet hur arbetsmarknaden och pensionssystemet ser ut idag ter sig 60 år rimligt, men i takt med att vi arbetar längre behöver även reglerna för studiestödet eventuellt revideras.

Arbetsgivarverket ställer sig också positivt till förslagen om höjd åldersgräns för återbetalning samt nedtrappning av rätten att låna. Det är rimligt att det finns en jämvikt mellan utlåning och återbetalning samt att det finns en realistisk möjlighet för äldre studerande att återbetala lånen.

Utredningen föreslår att individer som fyllt 40 år ska kunna få fler extra studiemedelsveckor än idag. Detta tycker Arbetsgivarverket är bra, eftersom många utbildningar är längre än de 40 extraveckor som nuvarande systemet möjliggör. Arbetsgivarverket tillstyrker vidare de förändringar som föreslås

¹https://www.csn.se/download/18.11331ce116f8a6abb89133/1580133764701/Rapport_Det_livs%C3%A5nga_1%C3%A4randet.pdf

avseende de omständigheter under vilka extra veckor med studiemedel kan beviljas. Förslaget om att ta bort kravet på att det måste finnas särskilda individuella behov för att arbetsmarknadsskäl ska anses föreligga är särdeles viktigt, eftersom detta krav gjort det svårt för yrkesverksamma att beviljas extraveckor.

Utredningen hade i uppdrag att lämna ytterligare förslag till åtgärder för att främja omställning och vidareutbildning högre upp i åldrarna, om det ansågs motiverat. Utredningens bedömning är att det saknas behov av ytterligare åtgärder och lämnar därför inga förslag rörande varken fribelopp eller studiemedelnivån. Arbetsgivarverket efterlyser sådana förändringar eftersom fribeloppet och nivån på studiemedlet enligt vår bedömning har stor inverkan på äldre yrkesverksammars vilja att börja studera med studiemedel.

Utredningen menar att ett höjt fribelopp riskerar att försämra genomströmningen i utbildning och försena ungas inträde på arbetsmarknaden, genom att de studerande kan arbeta mer under studietiden. Vi anser dock att denna risk behöver vägas mot fördelarna med att yngre studenter kan få arbetslivserfarenhet och redan yrkesverksamma studerande fortsätta arbeta under studietiden. Det bör dessutom beaktas att äldre yrkesverksammars och yngres omständigheter ofta skiljer sig åt, samt att både arbetsgivare och arbetstagare tenderar att värdera möjligheten att kombinera arbete och studier högt. Att höja fribeloppet är ett relativt enkelt och inte så kostsamt sätt för staten att möjliggöra detta. För att minska risken för försämrad genomströmning bland unga förstagsstudenter skulle fribeloppsgränsen till exempel kunna kopplas till ålder eller tidigare inkomst, om juridiskt möjligt.

Vad gäller nivån på studiemedlet lyfter utredningen bland annat risken för översubvention som ett argument emot en höjning. Arbetsgivarverket instämmer i att det är rimligt att kräva arbetsmarknadsskäl för att staten ska bekosta äldres studier. Men om studiemedelssystemet ska kunna möjliggöra och till och med främja karriärväxling bland äldre behöver det utformas med hänsyn till att denna grupp befinner sig i en helt annan ekonomisk situation än yngre studerande. Därutöver tror vi också att individer generellt undviker att skuldsätta sig för att studera om de inte anser sig ha goda skäl för det.

Avslutningsvis vill Arbetsgivarverket framhålla att studiemedelssystemets utformning endast är en av många faktorer som påverkar en individs möjlighet och önskan att studera. Arbetsgivarverket anser att högskolans utbildningsutbud behöver bli mer tillgängligt och flexibelt för att lärosätena ska kunna spela den nyckelroll för det livslånga lärandet som de har potential att göra. Högskolan behöver dock få både förutsättningar och incitament att utveckla denna roll.

Beslut i detta ärende fattas av Gunnar Holmgren. I den slutliga handläggningen deltog kommunikationschef Lars Andrén och utredare Sofie Andersson, föredragande.

Gunnar Holmgren

Sofie Andersson

Bilaga:
[Klicka **här** och skriv bilagans namn]